

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนซีทวนวิทยาสამคคี อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี สรุปผล ได้ดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา และเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 4 ด้าน หลังการเรียน การสอนแบบบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนซีทวนวิทยาสามคคี อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดระดับ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งตามเนื้อหาจริยธรรมด้านละ 15 ข้อ แผนการสอนรายวิชา ส 017 จริยธรรมกับบุคคล จำนวน 4 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 3 คาบ รวม 12 คาบ แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 4 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ของคะแนน แบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ของคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับ 3 ทำดีเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนหลังการสอนแบบบทบาทสมมติ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณา ปรากฏว่าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับ 3 ทำดีเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ หลังจากทีนักเรียนได้เรียนโดยการสอนแบบบทบาทสมมติแล้ว นักเรียนมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบทบาทสมมติ นักเรียนได้เรียนตามลำดับขั้นตอน คือ ได้เรียนเรื่องที่กำหนดไว้ มีการกำหนดตัวผู้แสดง เตรียมตัวผู้แสดง ผู้แสดงได้ศึกษาบทจากเอกสาร และได้แสดงบทบาทที่วางไว้ วิเคราะห์เรื่องที่แสดงร่วมกันทั้งชั้น แล้วอภิปรายผลและสรุปผลการแสดง ซึ่งจะสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2519, หน้า 42) ที่กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการสอนได้มาก ครูสามารถนำบทบาทสมมติไปช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ หลายด้าน เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจค่านิยมของตนและหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน พัฒนาความสามัคคีในกลุ่ม ส่งเสริมการเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม รู้จักการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในความรู้ของตน ทำให้เกิดการตระหนัก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน อันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพรรณ สุขตลอดชีพ (2530) ซึ่งได้ศึกษาผลการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการแสดงบทบาทสมมติมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณภา ศิริทรัพย์ากร (2526) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมติ พบว่า พัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสอนแบบบทบาทสมมตินั้น นักเรียนมีความพึงพอใจมาก เพราะนักเรียนได้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา จากเนื้อเรื่องของกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนต่างเต็มใจที่จะได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม จากสถานการณ์ที่สมมติขึ้น นักเรียนแสดงได้ดีเหมือนจริง ดังสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา แคมมณี (2519, หน้า 45) กล่าวว่าการแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสบายใจของผู้แสดง

2. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย

ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณา หลังการสอนแบบบทบาทสมมติ ปรากฏว่า นักเรียนโดยส่วนรวมมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านต่าง ๆ ในระดับปฏิบัติมากที่สุด เท่ากับการสอนแบบบทบาทสมมติเป็นการส่งเสริมและฝึกความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณาให้กับนักเรียน ดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2538, หน้า 174) กล่าวว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ควรได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาหรือควรเสริมสร้าง การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ เป็นจุดมุ่งหมายเชิงปฏิบัติของการสอนจริยธรรมด้วย และสอดคล้องกับ สมพงษ์ สิงหะพล (2536, หน้า 182) ที่กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ คือ การให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่จะช่วยให้เขาเข้าใจ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กระบวนการแสดง บทบาทสมมตินับเป็นตัวอย่างพฤติกรรมซึ่ง ๆ หน้าที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยเป็นการสมมติบทบาทให้นักเรียนได้สำรวจความรู้สึก ความเข้าใจ เจตคติ ค่านิยม การรับรู้ของตนและผู้อื่น พัฒนาทักษะ การแก้ปัญหา และศึกษาเนื้อหาวิชาที่เรียน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเรียนโดยการสอนแบบบทบาทสมมติ นอกจากจะส่งผลต่อระดับ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนแล้ว ยังเป็นการสอนอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติ และเป็นเหตุผลในการตัดสินใจปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งใจได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวคิดที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการศึกษาในโอกาสต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน

1.1 การเรียนการสอนแบบบทบาทสมมติเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียนได้ ดังนั้นจึงเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และปรับปรุงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแก่นักเรียน

1.2 วิธีการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการแสดง สังเกตการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์ อภิปรายกลุ่ม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ดังนั้นครูจึงทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบ

1.3 การจัดห้องเรียนสำหรับการสอนแบบบทบาทสมมติ ควรมีห้องเรียนเป็นสัดส่วน เช่น ห้องกิจกรรม ห้องสังคมศึกษา เพื่อจะได้ไม่รบกวนห้องอื่น และทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

2.1 ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และบุคลากรในโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้

2.2 ผู้บริหารควรมีการจัดทำแผนหรือ โครงการทางจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อหาวิธีการพัฒนาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ให้เกิดกับนักเรียนทุกระดับชั้น

3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยวิธีทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้บทบาทสมมติต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย

3.4 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้โดยศึกษาจริยธรรมด้านอื่น ๆ อีก เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี ความเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ